

tudi po laški in vémo za nektere, da se celó po francozki! Ali je človek, ki po ptujem obrača imé svojega očeta, morebiti zatega voljo kaj več vreden? Ali ni marveč žalostno tako očitno kazalo, da se sin sramuje svoje matere? Tù in tam imajo v šolah navado, da učitelji predelujejo imena kakor se jim poljubi (exempla sunt odiosa!) in tako se je že primerilo, da se sinovi enega očeta pišejo vsak drugač. Nekteri morebiti še kakošno posebno zaslugo — Bog vé kakošno — v tem išejo, da čisto slovenske imena štulijo v ptujo pisavo. Kako bi se Nemeč jezil in res po pravici, ako bi se njegovo imé pokvarjalo po francozki pisavi! Slovenske lastne imena pa se oblačijo v opravo, kateri se na vseh krajih vidi, da ni za nje narejena; imena naših rodbin so polne č, š, ž — kako okorno se jim podaja tsch, sch, katero se v enem imenu včasih po dvakrat ponavlja, da se ne vidi nič drugega kakor tsch in tsch in tsch! Bohorič je našo pisavo drugač zavil, pa napravil tako, da je uganjka vsakemu ptujcu pa tudi domačemu, ki ima z in pa h brati za č, s in pa h za ž; f pa h za š, ker mora dvé čerki stiskati v en glas!

Da se nemške lastne imena (Eigennamen) pišejo po nemško, je prav, ker tako se daje „vsakemu svoje“ in to je povsod pošteno pravilo, — da pa se slovenske imena pišejo po ptujem, je narobe svet.

Pisava slovenska je uterjena sedaj do dobrega; najvišja vlada sama jo je poterdila v svojih zakonikih, in ni misliti, da bo kadaj drugačna. Ne more tedaj ne po šolah ne nikjer drugod veljati kak izgovor, da se nimajo lastne imena slovenske pisati po slovensko.

„Ne bod' mo šalobarde!“ — pravi naš Prešern.

Za življenje kaj.

Prikloni se!

Pred nekimi leti sem bil v mestu po svojih opravkih v hiši nekega imenitnega gospoda. Ko opravim opravilo, mi reče hišni gospod, da se po stari šegi po eni strani v hišo noter, po drugi pa iz hiše hodi in mi veli tedaj po drugi poti iz hiše iti, ne pa po tisti, kodar sem v hišo prišel. Ko do prvih vrat pridem, mi gospod zakliče: „prikloni se! prikloni se!“ Nisem utegnil še čisto razumeti, kaj da mi hoče s temi besedami reči, in že dobim buto po čelu, da so se mi iskre uternile, zakaj vrata so bile sila nizke. Na to mi reče gospod: „mlad si še, ne veš še, da je po svetu veliko čudnih potov; ko bi se bil priklonil, bi ne bil bunke po glavi dobil.“ Ta dobri svét, ki sem si ga bil takrat v glavo pa tudi v serce vtisnil, mi je bil potem velikokrat k pridu; v mnogih prilikah bil je mi gotov nauk potrebne ponižnosti k moji lastni sreči; celi čas mojega življenja mi je bil pred očmi, in tudi sedaj se ga spomnim vselej, kadar vidim prevzetneže in napuhnjence, kateri se dostikrat zavoljo tega v nesrečo pripravijo, ker glave previsoko nosijo.

L—c.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Gradca 29. nov. Včeraj še le smo sopenet začeli z Božjo pomočjo v tukajšnjem bogoslovskem semenišču „vaje v slovenskih pobožnih ogovorih“, ktere so naši predniki osnovali leta 1849 pod vodstvom častitega kanonika gosp. dr. Bož. Robič-a, prof. cerkvene povestnice in prava. Vodil bo te vaje letos častiti gosp. doktorand Bož. Šinko, semeniški adjunkt. Nadjati se smemo, da te vaje bodo verlo napredovale in gotovo dober sad rodile, ako le na naši strani ne bo merzke mlačnosti in vtrajljivosti, ki se — k sam svoji sramoti moram spoznati — pri nekterih le prezlo razodeva. Premislimo le grajanje, ki ni bilo krivično: „Ne samo stari, temuč tudi mladi propovedniki (pridigarji) so še leta 1856 tako strašen metež slovniških in govorniških jarcov nastreljali, da se Bogme! kolčikaj izobraženemu kersčeniku gruzi poslušati take nespretnosti!“ in gotovo bomo

spoznali, kako potrebne so nam takošne vaje. Toliko tistim gospodom, ki se teh vaj nikakor nočejo udeleževati, akoravno so jim potrebne kot ribi voda. — Slovenskih bogoslovcev je letos skupaj 27. — Letos je na tukajšni gimnazii, kjer je, kakor veste, vsako leto tudi dosti slovenskih dijakov, izročen nauk slovenščine nekemu učencu tehnike. Žalostno, da vsako leto je drug učitelj in da se pri nas ne more tako deleč dognati, da bi bil tukaj kakor drugod stanoviten učitelj staro- in novoslovenščine. — V četrtek 27. t. m. so naš svitli knez in škof Otokar Maria grof Atems kerstili in zajedno tudi birmali tiste tri zamurke, ktere je zmladletka gosp. Olivieri tukajšnjim Ursulinarcam izročil. Kumovale so jim pri kerstu: grofinja Meranova, žl. gosp. Švarcelnova in žl. g. Romanova, pri birmi pa grofinje: Strasoldova, Atemsova, Ditrichsteinova. Kaj lepo so se obnašale deklice in na vse vprašanja svitlega kneza in škofa prav gladko v nemškem jeziku odgovarjale, kar živo pričuje, da imajo dobre glavice, ker so se v tako kratkem času že toliko naučile.

J. Tonekov.

Iz Gornjega grada na Štaj. 28. listopada. — 9. dan t. m. bila je za Gornjigrad velika in vesela slovesnost, kajti novi zvonovi, kakoršnih ni v celem nekdanjem celjskem okrožji, so po gornjegradskem dolu zapeli. Saj se pa tudi spodobi toliki cerkvi kakor je gornjegradska, kateri gledé na velikost in zidarsko umetnost menda v celi štajarski kronovini ni para, da tudi lepe zvonove ima. Lansko jesen so za fajmoštra tù sem prišli prečastiti gosp. Jožef Florjančič in so spoznali potrebo naših zvonov, in farani njih so bili berž pripravljene k napravi. In glejte! 7. t. m. že pripeljejo iz Ljubljane dva nova zvonova, katerih prvi je 31, drugi pa 19 centov tehtal, in ktera sta z ostalim starim, 10 centov težkim, prav lepo ubrana; četrtega, ki bode 5 centov vagal in bo tudi nov, bodo pa še le h koncu t. m. dobili. Pač so hvale vredni častiti gosp. fajmošter, ki so, še le komaj eno leto v Gornjemgradu za fajmoštra, pa so že, razun drugih lepih reči, tri zvonove in med njimi dva tako velika, pripravili; lepše bi obletnice svoje pač ne mogli obhajati; kajti ravno to nedeljo so lansko jesen v Gornjemgradu kakor novopostavljeni fajmošter službo božjo prvi-krat opravljali; — hvale vredna sta tudi cerkvena oskerbnika (cehmeštra) Matevž Presečnik in Janez Podkrajnik, ki sta si dosti stroškov, truda in potov prizadevala, katerih prvi je tudi brez vsega plačila večji zvon iz Ljubljane pripeljal; — hvale vredni so farani, kateri, kadar je za božjo čast kaj storiti treba, so enega duha, enih misel, enega serca, in kateri so o poli leta brez obotavljanja že nad polovico za zvonove zložili, drugo polovico pa bodo v dveh letih zvonarju doplačali, kakor so se ž njim pogodili; — hvale vreden je pa tudi zvonar, gospod Anton Samasa, ljubljanski, ki je s svojim umetnim delom sopenet eno rožico v venec svoje zvonarske slave vpletel.

J. Šhel.

Iz Ljubljane. Za zasluženost delavnost ob koleri lanskega leta so presv. cesar po najvišjem sklepu od 7. p. m. podelili vitežtvo Franc-Jožefovega reda gosp. dr. Ludeviku žl. Nagy-u, c. k. deželnemu zdravilskemu svetovavcu, in pa c. k. deželnemu sodniškemu svetovavcu gosp. Janezu Brolih-u, bivšemu okrajnemu poglavarju v Radoljci, — zlati križ za zasluge gosp. Francu Križaj-u, okrajnemu zdravniku v Senožečah, — sreberni križ s krono pa gosp. Janezu Ferjančič-u, županu na Slapem; ob enem so veléli, da naj se ravno zavolj tega vzroka c. k. dvornemu svetovavcu gosp. grofu Andreju Hohenwart-u, c. k. okrajnemu poglavarju gosp. Jožef Derbič-u in pa c. k. kresijskemu zdravniku gosp. dr. Karolu Vesel-u Njih cesarska zadovoljnost razodene. — Kakor je v letu 1844, ko so bili mesca septembra presv. cesar Ferdinand s presv. cesarico Marijo Ano v Ljubljani, gosp. dr. K. Ulepič pametnik (Denkbuch) na svetlo dal, tako misli tudi gosp. dr. Etbin Kosta v spomin osrečivne nazočnosti presv. cesarja Franc-Jožefa in presv. cesarice

Elizabete enak dnevnik na svetlo dati, ki bo v 4 razdelkih obsegal: 1. popis vseh slovesnost ob nazočnosti Nju Veličanstev v Ljubljani na poti na Laško in iz Laškega nazaj gredé, — 2. zbirko vseh oklicov, pozivov itd. ta čas, — 3. zbirko vseh pesem, ki so o ti priliki na dan prišle, — 4. natančni popis postojnske jame kakoršna je dandanašnji; — sklepala se bo pa ta knjižica s pridjanim imenikom naročnikov svojih, ker ne bo prišla na prodaj v bukvarnicah, ampak se bo število iztisovala le po oglasu naročnikov. Gosp. dr. Etbin Kosta tedaj pozivlja vse, ki ga morejo podpirati v tem delu, naj mu podajo, kar vejo v ti ali uni zadevi, — kar so sami lepega napravili ali natanko vidili, — kar so slišali Nju Veličanstev ob mnogih priložnostih govoriti itd. „Pametnik ta — sklepa gosp. doktor svoj poziv v „Laib. Zeit.“ — ima priča biti, kako se je krajnska dežela ob vselem tem prigodku skazala izverstna v sjajnosti svojih naprav, v domoljubji in serčni udanosti do svojega cesarja“ — tedaj je treba tudi „združene moči“, slavno doveršiti to početje.

Novičar iz raznih krajev.

Pri odhodu iz Tersta so presvitli Cesar deželnemu gosp. poglavarju pomorskemu izročili lastnoročno pismo, v katerem Teržanom Svojo zahvalo naznanjajo za serčni sprejem, s katerim so iznova razodeli svojo zvesto udanost, in hvalijo deželnega poglavarja za skerbno vodstvo vradnij in javnih naprav. Ubogim mestnim in teržaške ozemlje so Cesar darovali 3000 fl., Cesarica pa tudi milostnim ustanovam mnogo darov v dnarjih; — razun tega so dovolili Cesar, da se od novega leta naprej skozi 5 let nima od napolice, ajde, koruze, režji, ječmena, ovsa, boba, leče, graha, grahore in pa slada (molca) kakor tudi od turšične moke ne pri upeljanji nobena uvožnina ali col ne na colnijah v Istri in tudi ne na kvarnarskih otokih odrajtovati. — Benečani so napravljali dosihmal svoje slovesnosti Nju Veličanstvoma v čast na tergu sv. Marka in v gledišu, najsijajniše pa na morji; časnik „Gazz. di Venezia“ pravi: „mi nimamo zelenega drevja in cvetlic za slavne oboke; naša zemlja je morje; tū pa je napravila stara gospodarica slavne Adrije svečanosti, da se lepših nihče ne spominja“. — Da se žalostni nasledki od leta 1848 in 1849 zljajšajo in da bode soseski benečanski, buranski, malamokiški, muranski, kiodžiški in palestrinski mogoče, iz nadlog razrušenega gospodarstva se izkopati, so Cesar tem soseskam milostljivo tistih 13 milijonov in 52.800 lir odpustili, ki so jih imele na dolg za menjavo soseskinega papirnatega dnarja v bankovce državnega zaklada plačati. — Mesca maja bota obiskala Cesar in Cesarica Budo-Pešt in skozi 7 tednov prebivala na Ogerskem. — Iz več dežel se sliši, da se je poslednje dni terda zima začela; sneg je zapadel več krajev, da še pošte niso mogle poredoma naprej; celó iz Turškega se piše (21. p. m.), da se je ostra zima začela in je snega na debelo padlo. — 29. dan p. m. se je snidel deželni zbor v Berolinu; kralj sam je začel zbor z nagovorom, v katerem je najvažniše to, kar o pravdi zastran Neuenburga pravi; resne besede je govoril, iz katerih je jasno, da se pruska vlada noče odpovedati pravici do te deželice, katero svojo imenuje, Švajcarji pa tudi svojo; „sedaj se ima pokazati — pravi zato neki švajcarski časnik — da Švajca ni hiša iz kvart, ampak da je terdno poslopje, mogočno v edinstvi svojih udov“. Iz Pariza piše telegraf, da je pruska vlada povabila vse velike vlade, naj ji pripomorejo k dosegi poprejšnega njenega gospodstva v Neuenburgu in naj se skliče zbor, ki bito razsodil. Vse je sedaj na tem ležeče, kakošnih misel bojo različne vlade in ali bojo edine v vsem. — Čudno je brati, kako neprenehoma sedaj zavolj turško-rusovskih zadev nekteri francozki

časniki in pa časnik „Nord“ napadajo angležke in avstrijsanske časnike; čedalje očitniše je iz vsega, da francozko-angležki zvezi bje zadnja ura. — Parobrodna rusovska družba si je kupila 40 parobrodov (ladij, ktere sopar goni) za černo morje. Angležem to obilno število čeravno kupčijskih rusovskih ladij na črnem morji ni nič všeč, ker mislijo, da v potrebi se utegnejo kupčijske ladije v vojne spreobertiti. — Iz nove cerkvene zaveze (konkordata) med rusovsko in papeževo vlado ne bo nič, kakor se iz Petrograda piše; rusovska vlada hoče le, da bitista zaveza, ki je bila 15. augusta 1847 pod rajnim carom Nikolajem sklenjena, pa je dosihmal le na papirji stala, moč zadobila; sicer pa je obljubil car Aleksander II. papeževemu poslancu, da ne bo krajsal pravíc rimsko-katoliški cerkvi. — Dva živa moža ene žene! Pred 12 leti se je v Santomislu na pruskem Poljskem oženil neki delavec z neko deklo, ki mu je povila dvoje otrok. Čez malo let se začne prepir med njima in zavolj nekega hudodelstva je bil mož na več let obsojen v ječo. Nekega dne doide iz jetnišnice naznani ženi, ki je služila in z zaslužkom svoja otroka redila, da je njeni mož umerl. Udova se čez več časa spet omoži. Kar se čez 4 tedne po poroki oglasi pri policiji njeni prvi mož, ki ni umerl, ampak neki drug z ravno takim kerstnim in rodovinskim imenom, in to je bilo vzrok, da se je ženi napak oznanila smert njenega moža. Policija pokliče ženo in ji pové, da njeni pravi mož živi; — ko ga zagleda, se prestraši — pa ga noče več zavolj razujzdanega življenja. Mož pa jo hoče in terdi prvo svojo pravico, — al tudi drugi terdi, da je zakon njegov po posvetnih in cerkvenih postavah veljaven, in jo tudi hoče. Vsi trije so katoliške vére.

Slovenske národne pesme

po Varaždinski okolici in po bližnjem Štajerskem.

Nabral M. Kračmanov.

2. Dragi v Koprivnici.

Lepe su mi sinokoše,
Gde mi rastu bele ruže,
Bele ruže, fiolice,
Nje mi beru divojčice,
Saka svomu i dragomu,
Ja pak tužna nemam komu.
Ja si vtèrgnem fiolicu,
Pak ju pošljem v Koprivnicu,
V Koprivničke bele hiže,
Gde mi dragi lista piše,
Niti piše nit spisuje,
Nego se za menom premišluje;
V Koprivničke oštarije,
Gde mi dragi vince pije,
Niti pije, nit natače,
Nego se za menom milo plače;
V Koprivničko ravno polje,
Kud mi dragi s plugom orje,
Niti orje, niti pluži,
Nego se za menom milo tuži.

3. Mato.

Ala, Mato, mamin tato,
Kak si prodal lepu Katu?
Za dva grozda muškatelya.
Jeli ti je bilo milo?
Kak da mi je bilo milo,
Da je grozdje sladko bilo!
Hu, hu, hu, . . .

4. Miškec.

Roža cvela, roža cvela blizo Dunaja *),
Nju mi terga, nju mi terga mladi junaček,
Kaj mu ime, kaj mu ime mladi Miškec,
Nju mi nese, nju mi nese mladi divojki,
Kaj nji ime, kaj nji ime mlada Janica,
Zemi si nju, zemi si nju, mlada Janica,
Buš ljubila, buš ljubila mene Miškeca.

*) Vsaka verstica se ponavlja.